

Özenle Korunan Bir Kuş Kelaynak

Kelaynaklar ülkemizde de yaşayan ve soyu tükenme tehlikesiyle karşı karşıya olan kuşlardan biridir. Bu kuşlar kendilerine özgü görünüşlerinden, özellikle uzun ve kıvrık, kırmızı gagalarından kolayca tanınabilir.

Eskiden Güney Avrupa, Kuzey Afrika ve Orta Doğu'da yaygın olarak görülen kelaynaklar günümüzde yalnızca Türkiye, Fas ve Suriye'nin belirli bölgelerinde yaşıyor. Sayıları çok azalan kelaynaklar yok olma tehlikesiyle karşı karşıya.

Şanlıurfa'nın Birecik ilçesinde 1950'lerde hemen her yıl 600-800 çift kelaynak kentin yakınındaki kayalık yamaçlara yuva yaparmış. Ne yazık ki bu kuşlar 1960'lı yıllarda yoğun olarak kullanılan tarım ilaçları nedeniyle zarar görmüş ve sayıları azalmaya başlamış. 1980 yılında bölgede yalnızca altı çift kelaynak kalması üzerine bu kuşlar koruma altına alınmış. Kelaynaklar özel bir alana yapılan çok büyük kafesler içine yerleştirilmiş.

Ülkemizde koruma altına alınan kelaynaklar her yıl, ağustos ve şubat ayları arasında kafeslerde tutulur. Şubatta serbest bırakılan kelaynaklar yuva yapar ve yumurtlar. Yavrular yumurtadan çıktıktan sonra anne ve baba kuşlar onlara sürekli yiyecek getirir. Yavrular uçabilecek büyüklüğe geldiğinde anne ve babalarıyla birlikte yiyecek arar. Ağustos ayında tüm kelaynaklar tekrar kafeslere alınır.

Kelaynaklar kafeste tutulmasalardı her yıl ağustos ayında güneydeki ülkelere göç edeceklerdi. Ancak gittikleri yerlerde koruma çalışmaları yeterli olmadığından

Koruma çalışmalarının sonucunda ülkemizdeki kelaynakların sayısı giderek arttı. Şu anda Birecik'te 150'den fazla kelaynak yaşıyor.

çoğu bir sonraki yıl ülkemize geri gelemeyecekti. Ülkemizdeki ve diğer ülkelerdeki koruma çalışmaları yeterli düzeye ulaştığında bu kuşların yeniden göç etmelerine izin verilmesi planlanıyor.

Cyril Ruoso / JH Editorial / Minden Pictures / Getty Images TÜRKİYE

Kelaynakların doğal yaşam alanları bozkırlardır. Genellikle gruplar halinde tarım alanlarında beslenirler. Gagalarıyla toprağı eşeleyerek danaburnu gibi büyük böcekleri ve solucanları yakalayıp yerler. Kafeslerde koruma altında tutulan kuşlara da yiyecekleri özel olarak hazırlanır. Yiyecekleri kıyma, haşlanmış yumurta, lor peyniri, havuç, tavuk yemi ve benzeri malzemelerden oluşan bir karışımdır.

Dişi ve erkeklerin görünüşleri aynıdır. Ancak yavru kelaynaklar erginlerden biraz farklı görünür. Gagaları daha kısadır; bacakları, yüzleri ve gagaları kırmızı değildir.

Kelaynaklar genellikle sessiz kuşlardır. Üreme dönemlerinde ve geceyi geçirmek için bir araya toplandıklarında boğuk sesler çıkarırlar.

Kelaynakların seslerini dinlemek için aşağıdaki internet sitesini ziyaret edebilirsiniz. Sayfa açıldığında üçgen şeklindeki oynatma düğmesine tıklayın.
<http://xeno-canto.org/71695>